

ZOMBOR és VIDÉKE

P O L I T I K A I L A P.

Szerkesztőség:

Kossuth-utca 166. szám, Falcione-féle házban.

Kiadóhivatal:

Ohlár Károly könyvnyomdája, Kossuth- (fő-) utca.

Felölös szerkesztő:

Dr. ALFÖLDY ÁRPÁD.

Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 8 kr.

Néptantóknak: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Egy negyed évre 1 frt.

Mejelenik minden vasárnap és esztendőnkön.

Gróf Apponyi Albert interpellációja.

— A választások szabadsága tisztasága érdekében. —

Gróf Apponyi Albert interpellációt intézett a Ház május 18-iki ülésén az összes kormányhoz a választási törvény reformja tárgyában. Ez az interpelláció felette kínos meglepetést jelent nemcsak a kormányra, hanem a szabadelvű párt ama nem legkisebb részére nézve is, a mely a Bánffy-kormány lelkiismeretlen kezelése alatt annyira elfajult választási rendszer, pénz, hivatali erőszak és egyéb törvénytelen eszközök révén ül a törvényhozáásban.

Az interpelláció magvát az a kérdés képezi, hogy szándékozik-e a kormány a választási törvény reformjának keretében a választások szabadságának és tisztaságának biztosítására célzó törvényhozási intézkedéseket, ezekben a kuriai bírásokodást oly időben kezdeményezni, hogy mindezek törvényerőre emelkedhessenek az új választások előtt. Apponyi erre a kérdésre követel választ a kormánytól. Vele együtt követeli a nemzet függetlenül gondolkodó része: pártkülönbség nélkül, mert politikai ellenféllekről a szabadelvű pártról sem táplálunk olyan kicsinylő és alacsony véleményt, hogy fel ne tennők róla, hogy még abból a pártból sem hiányzanak azok, a kik a becsületes, szabad és tiszta választásokat tartják a becsületes, szabad és tiszta állami élet igaz feltételének.

Az időközi választásoknál észlelt hatalmi tulkapások, a pénznek ezekben tapasztalt feltétlen döntő hatalma, a bíráló bizottságok minden tisztességérzetet kigunyoló czinizmusa hozzájárulhattak ahhoz, hogy gróf Apponyi e nagy nemzeti kérdésben a leghatározottabb követeléssel lép fel, de az igazi motívum nem abban a momentán felháboro-

dásban rejlik, a melyet egy-egy gyalázatos választás s még gyalázatosabb bíráló-bizottsági ítélet minden ép erkölcsi érzékkel bíró emberben gerjeszt.

Azt hisszük, hogy gróf Apponyi Albert eme határozott fellépésének igazi indító oka az a tapasztalat, hogy a polgári középosztályt, a nemzet gerincét törte le a mai rendszer. Hát igenis a magyar nemzeti politikát mindig a gerince tartotta meg.

Gróf Apponyi interpellációja és annak megokolása nagyjában ez:

Tisztelt Ház! Bátor voltam interpellációt bejelenteni, melyet az összkormányhoz intézek a választási törvény reformjának ügyében. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Tisztelt Ház, a történelem fel fogja jegyezni azt az érthetetlen tényt, hogy addig, míg minden más alkotmányos államban szakadatlanul működnek és dolgoznak azon, hogy a képviselőválasztások terén mindenütt időnként felhangzó visszaélések ellen a törvényhozás terén minden emberileg lehető gátat emeljenek, addig Magyarországon egy magát szabadelvűnek nevező párt 24 esztendőn át bírja a hatalmat és épen 24 esztendőn át ennek a kardinalis érdeknek, a választások szabadelvűségének és tisztaságának biztosítására és a választási jogosultságnak minden kérdésen felül helyezett pracizirozására, az alkotmányos jogok kiterjesztésére egyetlenegy lépést sem tett.

Sőt, tett még ennél rosszabbat; 1872. tehát 26 év óta törvénykönyvünkben áll az az elvi kijelentés, hogy a kérvénnyel megtámadott választások érvénye felett a kir. kuria ítélkezik. Ezt az elvi kijelentést a mi törvényünknek, a melyet konkrét alakba önteni, ismert jogszabályok alakjában megvalósítani a magyar törvényhozásnak a választóközön-séggel, a magyar néppel szemben

becsületbeli kötelessége, a törvényhozás 26 esztendőn át nem csak be nem váltotta, mert ha egyszerűen be nem váltotta volna, ebben az őszinteségnek, egyenességnek némi alkotó eleme lett volna. De háromszor úgy tett, mintha be akarná váltani, háromszor ravasz furfanggal kijátszotta.

Tisztelt Ház! Egy magát szabadelvűnek nevező párt uralmának történetében ilyesmi, gondolom az összes alkotmányos államok életében példátlanul áll.

22 esztendőn át következetesen elkövetett ilyen mulasztások és zavaros furfangba burkolt ilyen következetes mulasztások után, daczára azoknak az ismételt felhívásoknak és figyelmeztetéseknek, a melyek az ellenzék részéről a törvényhozáshoz és a kormányhoz intéztettek, ez a mulasztás a szándékosság jellegével bír és mindenkit feljogosít annak a feltevésére és annak a kijelentésére, hogy az a párt, mely ezt a mulasztást elkövette, jól tudta, hogy a választások terén jelenleg fennálló anarchikus állapotoknak fentartása képezi az ő uralma fenmaradásának biztosítékát.

Tisztelt képviselőház! A mai Magyarországon oda jutottunk, hogy képviselői mandátumnak elnyeréséhez azok a kvalifikációk, a melyek ehhez minden egészséges nemzeti életben biztos utat képeznek, nem számítanak semmit. Itt nincsen a hazafiúi érdemeknek az a mértéke, itt nincsen az észbeli tehetségeknek az az elismertsége és nincs a jellemnek adózott az a tisztelet, a mely valakinek részére képviselői mandátumot elértesse. Ezek az erkölcsi tényezők nem számítanak semmit. Számít a képviselő mandátum elnyerésében — kevés kivétel helyektől eltekintve, nagyjából beszélék az ország helyzetéről — számítnak a családi konnexionok, számít a kormány protekciója, számít a pénznek bősége; szóval ennek

az országnak közéletében érvényesülhet a képviselőválasztásoknak utján a hatalom akarata, érvényesülhet az arisztokrácia, ha gazdag és érvényesülhet a plutokrácia, de maga a nemzet, a nemzetnek középosztálya, minden egészséges nemzeti életnek hátgerince, dereka, a független középosztály maholnap egyáltalán leszorul a politikai küzdelmeknek és a politikai tevékenységnek teréről, mert ha abba a licitációba, a melynek eredménye a mandátum, nem akar belemenni, mandátumról egyáltalán szó sem lehet, ha pedig ebbe bele akar menni, nemcsak elveit, hanem vagyonát is kénytelen odaáldozni. Így tehát nem csoda, ha a független elemek mind nagyobb és nagyobb mértékben visszahúzódnak a politikai küzdelmek küldelméknél.

Hogy ez, tisztelt képviselőház, mit jelent, hogy a közéletnek milyen süllyedése van ezzel összekötve, hogy a magyar népnek milyen demoralizációja mindennek következménye: ezt hosszasan fejtegetni nem szükséges, megnyilvánulásában megbéni, mindenféle egészségtelen, sőt káros befolyásoknak alávetett nemzet képes lesz-e állami önállóságot, ősünk küzdelmének ezt a tárgyát, számos jeleseknek vérével, bölcsenek gondolkodásával elnyert és biztosított ezen várunkat megvédeni és fenntartani?

Tisztelt képviselőház! Azon erkölcsi pusztításnak, melyet a jelenlegi állapot a mi népünkben véghez visz, az alkotmányos jogoknak, pénzért való eladása . . .

Csak egyik oldalát képezi, másik oldala az, hogy nem jó a népet arra tanítani, hogy a mi a törvényben áll nem egyéb, mint fikció; magyarra fordítva: hazugság, hogy nem jó a népet arra tanítani, hogy azok a jogok, a melyeket a törvény számára biztosít, a gyakorlati alkalmazásban nem létezőknek tekintetnek és a mennyiben azok megsértetnek és lábbal tiportatnak, az igazságot kereső, igazságot soha sem talál. Mert megvan a népnek egyszerű lelkében az a logika, hogy a jogok és kötelességek közti korrelációt felfogja és hogy morális kötelezettséget sem érez azon törvények alapján, a melyekben a számára biztosított jogok a gyakorlatban érvénytelenekké válnak.

Tisztelt Ház! Én ennek folytán nem tuzok, midőn azt mondóm, hogy a választási törvény reformja, különösen a választások szabadságának és tisztaságának biztosítására szolgáló intézkedések megtétele valamennyi törvényhozási feladatok között a legelső, a legégetőbb, a legszükségesebb. Mert az évezredes nemzeti lételünknek alapjait érinti: ez arra van hivatva, hogy kiküszöbölje ezekből az alapokból azt a rongáló betegséget, mely azokat megőrli; ez hivatva van arra, hogy nemzetünk jövőjétől eltávolítsa azokat a veszélyeket, a melyek már ma is döngetik az oszlopot, a melyeket még kevéssel ezelőtt mindnyájan oly szilárdnak és megdönthetetleneknek véltünk.

Tisztelt Ház! A minő fontos ma-

gának az anyagi törvényhozásnak kérdése, éppen olyan fontos azután ezen a téren a bírásokodás kérdésének szabályozása is. Ki az, a ki a képviselőház bíráló-bizottságának igazságszolgáltatását ma egyáltalában komolyan veszi? Ezen bíráló-bizottságoknak működése — és ez, hogy úgy mondjam, a parlamenteknek organikus betegsége — hogy nem képesek pártatlan igazságszolgáltatásra, működésük nagyban és egészben véve egyértelmű az igazságszolgáltatás megtagadásával. Senki ez országban, kivéve a legnaivabbakat, a képviselőválasztások terén szenvedett legégbekiáltóbb hátrányok és sérelmek esetében sem fog ezen igazságszolgáltatáshoz fordulni, mert hiszen nem elég az, hogy a legnyilvánvalóbb panaszt is elütik, mellőzik, de még az is, a ki a legigazságtalabb panaszt merete emelni az általa igazsági kérdésében megindított eljárásnak költségeiben is elszokott, elrettentő például marasztaltatni.

Tisztelt Ház! Magyarországnak alkotmányos élete ma fejezetekre oszlik és a fejezetek mindegyike kevés kivétellel egy újabb botrány, hol az utolsó botrány mindig nagyobb az azt megelőzőtől botránynál.

A tanúgy rovására.

— Ó-Becse miserái. —

Ha egy városnak vagy községnek anyagi viszonyai zavarosakká, súlyosakká lesznek, úgy bizonyos, hogy első sorban annak tanúgye sünli azt meg. És ezt szinte természetes találják az emberek, mert hát általában ez az elv, ha mindjárt rossz is.

T A R O Z A.

E m l é k e k.

Esti 6 óra van. A város hangjainak zugása mélaban hangzik ide fel hozzám, a szobámba, a hol egymagam lámpafénynél elmélkedtem az élet tarkaságán és rejtélyein.

A hangok összhangjának sajátos hullámsága, komoly és nyomott kedélyemet még nyomottabbá, komorabbá tesz.

A harangozó megrezgeti a szív hurjait s feleleveníti a legrégebb emlékeket. Öntudatlanul elvonulnak lelki szemem előtt gyermekkorom, ifjúságom derült és szomorú emlékei.

Derült szép emlékeink: jogos és határtalan birodalom, a melyben korlátlan fejedelem az egyén önmaga.

Az ember természetének alapvonása a vágy a boldogság után. Ki-ki a boldogságot egyénisége, nézete szerint fogja fel és ezután igyekszik egész életén keresztül. Némely eléri — ki tudja minek az árán — sok a legszerényebb ezéll, a mit kitűzött magának sem érheti el soha.

Mindenkinek van siratni valója!

Milyen emlékek lehetnek összpontosulva

olt, a hol, hatalmas falak, vasrácsos ablakok és nehéz záru ajtók csukódnak be szakkora menő fegyenc megett?

A miniszterium engedelmével alkalom volt a múlt hónapban a méria-nostrai nőfegyintézetet meglátogatni.

Mária Nostra Hontmegyében. Szobbor tul egy hegyoldalon fekszik. Régen Páliskolostor volt s a régi épület még annak maradványa. Ehhez épült egy hosszú, külön zárkákra osztott háromemeletes épület és egy nagyon esinos templom a római katolikus fegyenczek számára.

400 fegyencznő van itt interálva, ezek mellett csak 40 apáca. „Soeurs grises“. Ezek e vagy az u. n. „Filles de la miséricorde“ szerelhez tartoznak (az anyaház Párisban van) s egymás között és a fegyenczek által is „kedves-testvérnek“-nek szólíttatnak. E nők teljes odaadással végzik a legnemesebb munkát, mert példátlan nemességök s lelki tisztaságuk által mintegy megtestesült isteni lények gyanánt buzdítják, tanítják az ott még javítható megtévedt erkölcsöket. Halk léptekkel mindenütt jelen vannak s a szelid arcuk tiszteletet követel. A bűnösök egyforma oktatásban — egyenlő szeretetben — ápolásban részesülnek.

A vallásoktatásra minden felekezeten külön terme van s ezekben külön lelképásztortart nekik havonként egyszer istentiszteletet.

Minden fegyencz felvételénél 8 napra külön zárkába helyeznek, a hol elmélkedésre zavartalan alkalma van. Onnan egy testvér kíséretében áthelyezik évei szerint társak közé.

A kik a 30-ik életévüket még nem töltötték be, egy csoportban, a 30—40 évesek ismét külön csoportban s a 40—50 évesek megint együtt vannak elhelyezve, ugyszintén ez éveken voltak. A visszaesettek, tudniillik azok, a kik már a fegyintézetben voltak s újból visszakerültek — egészen külön vannak.

A testvér nyilatkozata szerint a fegyencznők az ott alkalmazott törvényeknek készséggel engedelmeskednek s kihágás ritkán fordul elő.

Kézi munkákat csak megrendelés után készítenek s nem győznek azoknak eleget tenni.

Szebbnél szebb, tiszta művészies kivitelű darabokat láttam, melyek mintha a külföld bármely műiskolájából kerültek volna ki. Feltűnt egy felséges tüftetés — odelép-

Könnyü lelkiismerettel akasztják meg a tanügy fejlesztését, nem gondolva meg, hogy úgy járnak, mint az, a ki maga alatt vágja a fát. A felsőbb hatóságoknak teljes éberségükre van szükségük, hogy a tanügy fakadó hajtásainak nyesegetésében, megrövidítésében vetélkedő képviselőtestületi határozatoknak elejét vegyék, illetve hogy azokat helyes mederbe tereljék. És elismerés az ilyen kötelességét tudó és teljesítő felsőbb hatóságoknak!

Legtöbb községnek mostoha gyermeke a tanügy, holott könnyü belátni, mikép az iskola nyújtotta alapismeretek nélkül megélni lehetetlen és az adó alanyok, a teher mostani viselői szintén a szerint boldogultak és boldogulnak, a milyen ismereteket szereztek annak idején az iskolákban. Honnét tehát ez ellenszenv az iskolákkal szemben? — Miért vonják meg attól a segílyt, a minek jó oldalát önmagukon tapasztalták? — Azért mert az emberiség veleszületett gyengéje a hála lánság...

Ilyen viszonyok közé került megyénk egyik nagy községe, Ó-Becse is a mióta képviselőtestületében a földemberei viszmik a döntő szerepet. Mindenek előtt ismernünk kell a föld embereit. Ezek előtt nincs semmi szent, csak a feketetelekes föld. Embertársaikat lánczok, holdak szerint mérik és a mint nagyobb számban mondja ki valamelyik holdjainak összegét, úgy nagyobb az tekintélyben, észben és képességben. Hogyan becsülnék ezek a föld zsongorijai a tanítókat, mikor az egyetlen hold földet sem számít? Az iskolát, mikor azt nem lehet földdé változtatni és felosztani?! — Sőt mihelyt közvetlen zsebeiket érinti a tanügy fenntartása, úgy gyűlölik is a tanítókat, az iskolát és annak minden pártolóját.

Nálunk is eladdig, míg a hatalmas legelőföld a község kezelésében volt, míg a jövedelme — közel 200 ezer forint — a közpénztárba folyt, addig

ha nehezen is, ha a felsőbb hatóságok rendelkezéseire is, de a tanügy követelményeinek elég lett léve. Népiskoláink teljesen rendezve lettek, úgy hogy kevés város dicsekedhetik olyannal. Az osztályok száma elegendő. Itt a túltömöttség megszűnt, az egyes osztályokban 40—80 között váltakozik a tanulók száma. Szerencsére szervezve lett a polgári fiú és leány iskola is, a mikor a földre éhesek sürgetésére beköszönt a járás-osztás, a honnan számíthatjuk a tanügyi fejlődés megakadását.

De a járás osztók számadása rosszul ütött ki. Igaz, hogy ingyen avagy potom áron jutottak a sok, dús földhöz, de ezzel egyuttal megették a község fejős tehenét és így nagyon természetesen a 200 ezer frt, fedezetet azoknak kell adni, a kik a földet kapták. És ez fáj nekik. Ők a nyert földnek csak jövedelmét szeretnék, de terhet nem.

És hogy e terhektől megmenekülnének mindent elkövetnek a tanügy rovására. Az iskolához, a tanügyhöz mindenki érteni vél, sőt mer is. S innen van azután, hogy ha veszélyben van a községi költségvetés egyensúlya a legtöbb a tanügyi tételekbe kapaszkodik és abból szeretne jó részt lealkudni.

Az óbecsei bölcs tanács is, mikor nyakába szakadt a 10% községi pótdadó ebbe a szalmaszálba kapaszkodott. Mert már nem csak hogy hallani sem akárnak a polgári fiú és leány iskola felépítéséről — pedig ezt milleniumi emlékül szánták — hanem amely teljes beszüntetését pengelik, a visszafejlődést nyíltan hangoztatják. Szerencsére ezt nem tőlük kérdezik. De szégyen ily nagy községre ahogy ez az iskolája, kinéz, hogy félreeső utcán a legelnyagollabb ház ez a polgári iskola. A termék szükek, a padok rondák avultak, az ablakok rozogák, piszkosak, a levegője undok a világítás pedig egész-

segg ellenes. Az egyik osztály kamrából lett alakítva, az iroda pedig istállóból. És őszre már az V. osztályt kellene megnyitni, de nincs hely, hacsak a fás felszert nem teszik tanteremé. És ily iskola létezhet a búszke »Bácsországbán«, a 340 ezer frtos költségvetéssel bíró Ó-Becse nagy községben! Nem vétek-e a zsenge ifjúságot nyomorgatni ily helyiségben és nem bűn-e ily iskola mellett még tandíjat is szedni?! Hát nem volna rendszabály mely az iskola külső kellekeit előírná és megkövetelné?!

Egy 18 ezer lelket számláló városban legalább is 8 ovodának kellene lenni. Ó-Becse kettőt tart fenn. De milyenneket! Mindkettő bérházban van, az egyik oly nedves, hogy a falakon a tapaszból a buza kihajt, a szoba földes, előszobája nincs, bever az eső, felszerelése gyatra. A megye még két ovoda felállítását követel, de a bölcs és takarékos képviselőtestület már 3 éve húzza, megtagadja ez óhaj teljesítését. Az ovoda-bizottság már választott is ovónöket, de nincs ovoda helyiség, mert a község nem akar adni, nem fizet és nincs ki engedelmességre oktassa.

A központi elemi fiú iskola szintén bérházban nyomorg, mert inkább jut bikákra, bussá napidíjakra, jegyzői lakok építésére, mint népiskolára.

De még ennél is tovább mennek. Mert végre is, ha bérházban, meg ronda épületben is, de tengődnek, léteznek ez intézmények. Most, hogy a községi pótdadót leszállíthassák a fizetések csorbitását, állások beszüntetését kezdik. Már megemlékeztünk e helyen, hogy egy szállási iskolát beszüntetni mondtak ki, s bár a megye ezt feloldotta, most a miniszteriumnál tesznek kísérletet. Legutóbb pedig a tanítói fizetésnek 500 frtról 400 frtra való leszállítását mondták ki. Persze a tanító fáradsággal kiérdemelt javadalmából, a tanító szájából, családjától kell elvonni a kenyeret, hogy a nagy bütkösöknek kevesebb legyen a pótdadjuk.

Figyelmükbe ajánljuk az illetékes hatóságoknak a Tisza menti város tanügyi mizeriáját, a tanügy rovására hozott önérdék sugalta határozatait.

Hisszük, hogy nem csalódunk!

— s. —

Birvatszky Petike öngyilkossága.

Birvatszky Petike csütörtökön reggel öngyilkosságot követett el. Egész éjjel mulatott. Reggel egyegyed 8 órakor azzal az elhatározással lépett be Szemző Károlyhoz, hogy neki meg kell halnia. Nyolc órakor már el is sütötte a halálhozó fegyvert. A golyó jobb halántékán át hatott agyába. Esméletét azonnal elvesztette és nem is nyerte többé vissza. A lövés eldördülése után egy negyed óra múlva már ott voltak szegénynél a város összes orvosai, de segílyt, reményt nem nyújthattak. Ugy 11 óra körül a Nagytemplom-utcában lévő házba vitték, ahol péntek éjjel egyegyed kettőkor kiszenvetted. A család kivánságára Szabadkáról dr. Sántha György, a kiváló sebész, Budapestről pedig dr. Farkas, az országos hírvő operateur

tem, megnéztem — s mikor a feyencznőre pillantottam, láttam hogy csak bal kezével dolgozik. Jobb keze nem volt!

„Balkezével dolgozik csupán, s nem farsztja?« kérdém. — „Eleinte farsztolt, most már nem, sok mindent tanul meg itt az ember!« — volt a felelet s mély sóhajjal tekintet le a szép munkájára.

Mire emlékezhetett ez a pillanatban! Egy szép arcú fiatal nő, gyönyörű fehér vászon himzését megdicsérve kérdém tőle:

- Szeret himezni?
- Oh igen, — szivesen teszem.
- De azért várja a kijutás óráját?«
- Nagyon, még csak két hónapom van.

E szavakra szép szemei felesillogtak s könnyü futtata be őket, halvány arcát pedig hirtelen pir borította el.

Egy öreg néni a padosrok legutolján, összehúzódva öltögetett egy vászoudarabkán.

Sárga, asszott, ráncos arczbőre, könnyes szeme nagy korra mutattak. Melléje ülve kérdém tőle: „Fázik néni!«

- Fázom bizony! — mondá szomoruan.
- Mit varr?

— Fejkötőt kedves testvérnek.

— Hány éves?

— 78.

— Kikertül innen?

— Nem! — volt a rövid felelet, s egy daczos ajk-szorítás vissza tartott egy sóhajt, a mely megszokta már a kebel szoros helyét.

— Milyen multja lehetett ez aggnak és milyen emlékei lehetnek! Voltak e derült élelményei, a melyek most megédesítik hosszú rabsága örömtelen napjait?

Ó tudna felelni erre egyedül.

Feltűnt a 30 évesek csoportjában, egy szőke, kék szemű német nő.

Gyönyörű függőnyt varrt, lázas igyekezettel magyarázta nekem e munka aprólékosságait és szivesen demonstrálta öltéseivel a minta firmáit. Alig tudtam levenni róla szememeit;

Mély sajnálkozással lávoztam tőle, azt a meggyőződést vive magammal — hogy jobb sorsot érdemelt volna, mint a feyintézetet.

Vajjon mit cselekedhetett ez?

Agnes.

is megjelent beteg-ágyánál. Az emberi tudomány azonban gyengének bizonyult irtózatok sebével szemben.

Rokonai, barátai megdöbbenve állanak sirjánál. Megrendülve keresi mindenki kegyetlen elhatározásának okát. A sors a boldogság minden virágából hintett életének útjára, a szerencse gazdagsággal, szépséggel, egészséggel bőkezűen megáldotta, előkelő család sarjadéka volt.

Lovagias bátorsága, szívének jósága közmondásossá vált. Mindenki becsülte, szerette, barátai rajongtak érte, becézett kedvence volt annak a körnek, amelyben élt és mégis fegyverhez nyult, hogy szívének dobogását elhallgattassa.

Csakis tulságos érzékenysége, ez az egyetlen hibája zavarhatta meg lelkének egyensúlyát. Mindenkiel szemben gyengéd, leirhatatlanul jó volt egyedül önmagával szemben volt rideg, kegyetlen. Kifürkészhetnek az emberi lélek rejtélyei.

Családja a következő gyászjelentést adta ki:

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy hön szeretett öcsém, unokám, illetve unokaöcsém Birvolszky Péter joghallgató folyó évi május hó 20-án reggeli 1/2 óra körül életének 24-ik évében váratlanul elhunyt. A drága halott hült tetemei folyó évi május hó 21-én délután 5 óra körül fognak a Szent György templomban beszenteltetni és azután a Nagy-Boldogasszonyról címzett sírkertben levő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni. Zomborban, 1898. évi május hó 20-án. Béke lebegjen porai föltűt! Özv. Konyovits Jusztinné Birvolszky Miléva és családja, Georgievics Pálné Birvolszky Julesi és családja, Milassevits Sándorné Zákó Szandi és családja, nagynénjei. Zákó Milán és családja, dr. Zákó István és családja, nagybátyjai. Dr. Tatics Péter, unokabátyja. Birvolszky György, fivére. Özv. Zákó Péterné Gyendits Helén, nagynyanya.

Temetése tegnap délután 5 óra körül volt. Örjási közönség kísérte örök nyughelyére. Ott volt a város színe-java. A koszorúk megszámlálhatlan mennyisége fedte koporsóját.

Közgyűlés a városnál.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1898. évi május hó 28-án délelőtt 9 óra körül a városháza nagytermében rendes közgyűlést tart.

Tárgysorozat:

1. Polgármesteri jelentés.
2. Kereskedelemügyi miniszteri rendelet az inségerek által teljesítendő közúti munkákra 1500 frt folyósítása tárgyában.
3. Honvédelmi miniszteri rendelet az újonnan szervezett honvéd hadapród iskolánál a város által létesített alapítványi hely betöltése tárgyában.
4. Belügyminiszteri rendelet a betét-szerkesztő bizottság tagjai részére jutalomdíj megszavazása iránt hozott határozat tárgyában.
5. A baja-zombor-újvidéki h. ó. vasut igazgatóságában a város közönségét megillető hely betöltése.
6. Gömör és Kishont, valamint Heves vármegyék átirata a szocializmus terjedésének megállítására tárgyában a képviselőházhoz intézett felirat támogatása iránt.
7. Arad szab. kir. város átirata az 1848-as honvédek iránti kegyeletnek jkvi kifejezése iránt.
8. A házipénztár és közevési alap 1897. évi zárszámadása.
9. A nyugdíjalap 1897. évi zárszámadása.
10. A kórházalap 1897. évi zárszámadása.
11. A szegényalap 1897. évi zárszámadása.
12. A szépsészeti alap 1897. évi zárszámadása.

13. A Falcione ösztöndíj alap 1897. évi zárszámadása.
14. A Paresetich Agatha ösztöndíj-alap 1897. évi zárszámadása.
15. A Papházy Döme kiházásitási ösztöndíj alap 1897. évi zárszámadása.
16. A Stebler Blumenthal ösztöndíj-alap 1897. évi zárszámadása.
17. A Schäffner József ösztöndíj-alap 1897. évi zárszámadása.
18. A Koczik Lajos ösztöndíj-alap 1897. évi zárszámadása.
19. A Gyalokai Rozália ösztöndíj-alap 1897. évi zárszámadása.
20. A Gyalokai Rozália szegény-alap 1897. évi zárszámadása.
21. A zene és ének iskola-alap 1897. évi zárszámadása.
22. A Barthal József ösztöndíj-alap 1897. évi zárszámadása.
23. A zombori kereskedőifjak alapítványának 1897. évi zárszámadása.
24. A létesítendő városi árveház-alap 1897. évi zárszámadása.
25. Az 1896. évi árvepénztári mérleg megállapítása.
26. A kövezetvám és helypénzszedési jog 1897. évi kezeléséről szóló megvizsgált számadás.
27. A nyugdíj-alap 1892. évi megvizsgált számadásai.
28. A házipénztár 1895. és 1896. évi megvizsgált számadásai.
29. A róm. kath. iskola 1897. évi számadásai.
30. Gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata az ásvány, gyógyforrás és gyártott vizek után szedendő fogyasztási adó bérbeadása iránt megtartott árverés eredménye tárgyában.
31. A városi tanács előterjesztése az aszfalt-járdák létesítése, mely irányban lefektetése és a szerződés megkötése tárgyában.
32. A vásártér új beosztása iránti javaslattal megbízott küldöttség jelentése.
33. Gruity Neza és társainak házihelyek kijelölése iránti kérelme tárgyában kiküldött bizottság jelentése.
34. A városi földek bérbeadásáról felvett árverési jegyzőkönyv jóváhagyása.
35. A rendőrkapitányság előterjesztése a lovasrendőrök felszerelésének beszerzése iránt.
36. A mérnöki hivatal javaslata a Ferencz József laktanyában szükséges átalakítások eszközzése iránt.
37. A Falcione Gyula ösztöndíjalapítványánál az ösztöndíj állások létszámának megállapítása.
38. A szerződés letelte folytán megüritülő város kertészi állás betöltése iránti intézkedés.
39. A szerződés letelte folytán megüritülő gyeptermesteri állás betöltése iránti intézkedés.
40. Spitzer Bernát cég kérvénye a Ferencz-esatornán érkező áru után szedett kövezetvám kezelési jutalékának felemelése iránt.
41. Spitzer és Lederer cég kérvénye a felállítandó kézilógizlet biztosítéka és kamatlátnak megállapítása iránt.
42. A zombori önkéntes tűzoltó-egylet kérvénye petroleumszükségletének a város által leendő fedezése iránt.
43. Mangliár Endre kávék kérvénye a Deák Ferencz-köruton körterületnek kávéházi célokra leendő igénybe vehetése iránt.
44. Nikolits Kornél városi írnoknak állásáról való lemondása.
45. Nyugdíjkezelő választmányi javaslat Nikolits György I. alkaptány nyugdíjaztatása tárgyában.
46. Nyugdíjkezelő választmányi javaslat Tillingner Ferenc adótitást nyugdíjaztatása tárgyában.
47. A díszkert munkások kérvénye havi felemelése iránt.
48. A városi kocsisok kérvénye drágasági pótlék iránt.

49. Özv. Szluka Ferencné kérvénye néhai férje után temetkezési költség esetleg segély megadása iránt.

50. Dr. Gertinger Pál tanácsnok kérvénye 6 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

51. Dr. Hável József orvostudori oklevélnék meghirdetése.

52. Időközben beérkező tárgyak. Zombor, 1898. évi május hó 21-én.

Trischler Ferenc s. k. polgármester.

Hirek.

* **Istentisztelet.** Az ág. evang. híveknek tudomásul adatik, hogy f. hó 30-án, azaz pünkösd másodnapján az e célra kibérelt helyiségben urvacsofával egybekötött istentisztelet fog tartatni, melyre a hívek tisztelettel meghívattak. Ugyanekkor konfirmáció is lesz. Medveczky Zsigmond s. k., egyházi felügyelő. Korossy Emil s. k., ág. ev. utazó lelkes.

* **Hivatalvizsgálat.** Mezey Zsigmond kulai kir. közjegyző a napokban városunkban időzött s megvizsgálta Koczkar Zsigmond és Drescher Ede kir. közjegyzők hivatalait.

* **A zentai csatakép sokszorosítása.** A varmegye megengedte Eisenhut festő-művésznek, hogy az általa festett zentai csataképet lefényképezhesse és a fényképeknek másolatát forgalomba hozhassa.

* **Agrima J. Gyula vívőiskolája.** Agrima J. Gyula, a kitűnő szegedi vívómester vívőiskolájába napról-napra többen iratkoznak be. Ajánljuk Agrima mestert a sportkedvelők figyelmébe.

* **Jég Zomborban.** Jég esett pénteken délután 3 óra körül Zomborban. Némelyik darabja galambtojás nagyságú is volt. Szerencsére szél nélkül és esővel érkezett és így nagyobb kárt nem okozott.

* **A királyi Mály József képénél.** Tudjuk, hogy Ő Felsege folyó h3 19-en magas látogatóival tisztelte meg a budapesti »Múcsarnokban« a tavaszi nemzetközi műkiállítás. Ennek a kiállításnak egyik érdekese tárgya a mi zombori festő művésztünknek; Mály Józsefnek »Esthangulat« című festménye is. Ezt a képet Ő Felsege, amint a »Magyarország« írja, legmagasabb figyelemre méltatta amennyiben róla a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

* **A bácskai kincstári levéltár.** A bácskai kincstári jószágigazgatóság régi levéltára, amely a Bacskában 1720 as évek-től fogva képződött telepítések forrásanyagát foglalta magában és amely másfél-száz évén át a helybeli kincstári épületek padlásain hányóldott, amint kiderült, majdnem egészen elpusztult. A még meglévő részek kipuhatólása céljából járt erre áprilisban dr. Pauler Gyula fő. evlértárnok és csakis a kincstári községek urbíri iratait birta felfedezni, amelyek az 1769—1796-os évekre vonatkoznak. Most ugy hallatszák, hogy ezeket a megmaradt részeket az országos levéltárba kebelizik be.

* **Egyházi kitüntetés.** A királyi Mamusch Bódog szabadka-szent-györgyi plébániát a kalocsai főkapitán tiszteletbeli kanonokjává kinevezte.

* **Kerékpár-verseny.** A zombori kerékpár-egyesület f. évi május hó 30-án, pünkösd hétfőjén, a Sikara erdőben táncmulatsággal egybekötött országúti versenyt rendez. Versenysorozat: 2. Kezdlők versenyé. Táv. 10 km. Indulás a bezdáni ut 18. km. jelző oszloptól. Cél: Sikara erdő vendéglő. Indulhat minden zombori kerékpáros. Díj: elsőnek ezüst-, másodiknak nagy bronz-, harmadiknak kis bronzérem. Indítás d. u. 4 óra 14 p. 2. Egyleti zárt verseny. Táv. 15 km. Indulás a bezdáni ut 17. km. jelző

oszloptól. Cél: Sikara erdő vendéglő. Indulhatnak a zombori kerékpár-egyesület tagjai. Díj: elsőnek ezüst, másodiknak bronzérem. Indítás d. u. 4 óra 30 p. 3 Zárt verseny. Táv. 20 km. Indulás a bezdáni ut 22 km. jelző oszloptól. Cél: Sikara erdő vendéglő. Indulhat Baranya, Bacs és Torontál megyék kerékpáros egyesületeinek tagjai. Díj: elsőnek nagy bronzérem, másodiknak kis ezüst-, harmadiknak nagy bronzérem. Indítás d. u. 4 óra 45 p. 4 Csígyverseny. Tér: a sikarai vendéglő előtti körönd. Uthossza 3 kör. Utolsó beérkezőnek emléktárgy. Indulhat bármely kerékpáros. Nevezés a helyszínen. 5. Vigaszverseny. Táv. 3 km. Indulás a bezdáni ut 5 km. jelző oszloptól. Cél: Sikara erdő vendéglő. Indulhatnak, kik az első versenyszámokban díjat nem nyertek. Díj: elsőnek bronzérem, másodiknak kis bronzérem, harmadiknak kis bronzérem. Nevezés a helyszínen. Indítás: álló start. — A nevezések 1898. évi május hó 29. én déli 12-ig Torók József egyleti titkárhoz küldendő nevezés cím alatt. Tét 1 korona minden egyes versenyszámra. Versenyzőkre sportszerű öltönyt kötelező. Jury elnök: Gózsdu Elek. Versenybírák: Handler Jenő, Kohut Hekrik, dr. Sági Samu, dr. Thurszky Zsigmond, Radoszávyevits Tivadar. Versenytitkár: dr. Alföldy Árpád. Celbírák: Ij. Szemző István és Szabó Sándor. Időmérők: Torók József és Gombos Ignác. Indító: Vukicsévsy Pál, ifj. Heindlhofer Róbert, Bittermann Gyula, Simits Ferenc, Gallé Hugó, Tomcsányi Aladar. Pénztárnok: Alföldy László. A verseny befejezte után táncmultság a Sikara erdő vendéglőben és szünóra alatt a díjak kiosztása. Bejépti díjak: személyjegy 80 kr., családjegy 1 1/2 50 kr., deakjegy 30 kr. Jegyek kaphatók: minden egyes egyleti tagnál, valamint ifj. Heindlhofer Róbert kereskedésében és verseny napján a sikarai pénztárnál. Kedvezőtlően idő esetén a verseny és táncmultság f. évi június 9. én (Urnappok tartatik meg. Külön meghívók nem adatnak ki.

*** Lótenyésztési jutalomdíj osztás.** A Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület folyó 1898. évi június hó 15. én Bacs-Kulán lótenyésztési jutalomdíjostást rendez, a melyhez az egyesület minden tagját és a lótenyésztés ügye iránt meglehetősen nagyközönséget is tisztelettel meghívja. Pályázhat minden Bács-Bodrogh vármegyei Baja, Szabadka, Zombor és Újvidék városi tenyésztő, ha bélyegtelen hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy az egy évnél fiatalabb csikóval bemutatott anyakancsa a csikó születése előtt már sajátja volt, illetőleg hogy az elővezetett 3 éves kancacsikó, 1—2 éves méncsikó és mén elléséjében birtokában volt kancától származik és általa neveltetett. Az elővezetett lovak megbiralsát, valamint az odaitelt díjak kiosztását a gazdasági egyesület lótenyésztés-bizottsága eszközöli. A pályázók kötelesek a kijelölt nap reggeli 7 órájáig lovaikkal a helyszínen megjelenni és a hatósági bizonyítványt bemutatni. A lovak összerása után utalagosan jelentkezők a pályázatban nem vehetnek részt. A bírálat és a díjak kiosztása az összerás után történik. A díjak pénzbeliek és oklevelek. A tetszősebb tenyésztők csak oklevél-kiültetésre számíthat. Díjak. I. Sikerült szopós vagy egy évesnél fiatalabb csikóval bemutatott anyakancsa számára, melyek jó ápolat, érteljes állapotban vannak és a jó tenyész-kancák kelleivel bírnak. 1. díj 100 korona, 2. díj 60 korona, 3. díj 50 korona, 4. díj 30 korona, 5. díj 20 korona, 6. díj 10 korona, 7. díj 10 korona. II. Három éves kancacsikók számára, melyek kitűnő tenyész-képességet ígérnek: 1. díj 60 korona, 2. díj 40 korona, 3. díj 20 korona, 4. díj 10 korona. III. Egy és két éves kancacsikók számára: 1. díj 40 korona, 2. díj 30 korona, 3. díj 10 korona, 4. díj 10 korona, 5. díj 10 korona. IV. Egy és két éves méncsikók számára: 1. díj 30 korona, 2. díj 10 korona, 3. díj 10 korona. V. Három évesnél idősebb ménnek számára: 1. díj 30 korona, 2. díj 10 korona. Kelt Zombor-

ban, 1898. évi május hó 8-án. Latinovits Pál, elnök.

*** A „Star” biztosító-társaság helyben főgyűnökséget állított fel, és ennek vezetésével Balázs Miksa urat bizta meg.**

*** Az új adó bérbeadása.** Zombor szab. kir. város tanácsa közhírré teszi, miszerint a város tulajdonát képező ásvány, gyógyforrás és gyártott vizek (szikviz és pezsgő) után fizetendő fogyasztási adó 1898. évi július hó 1-től 1900. évi december hó 31-ig, 1898. évi május hó 21-én délután 4 órakor a városháza tanácstermében tartandó írásbeli kapcsolatos szóbeli nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni; az írásbeli ajánlatok az árverést megelőzőleg az árverés megtartásával megbízott küldöttégek elnöke dr. Gerlinger Pál tanácsnokhoz nyújtandók be. A zárt ajánlatokhoz 10% készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokkal csatolandó, a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverezni kívánókat által u. yanily összeg tennedő le. A részletes árverési feltételek a számvévségnél betekintheők.

*** A kutba lelta a halálát.** Ó-Szta páron f. hó 10. én (zvegy Bojanics Mária 80 éves öreg asszony epileptikus rohamai alatt a kutba ugrott; mire kihuztak, már halva volt.

*** A bácsalmási mandátum.** A bácsalmási választás, mely 20 ikára van kitűve, ugy látszik, egész simán fog lefolyni. Az egyedüli jelölt Szederkényi Nándor, a függetlenségi és 48-as pártnak ez a régi, kipróbált híve, a ki mellé a kerületnek nagy többségben lévő összes ellenzéki elemei a legnagyobb lelkesedéssel sorakoznak. A kománypárt amint kitűnt eddig még jelöltet sem állított, de most már hiába is állítana, hiszen a választásig mindössze öt nap van hátra. Szederkényi Nándor körútját csütörtökön kezdte meg Bácsalmáson, a hol reggel nyolcz órakor a választópolgárok nagy számmal gyűltek össze. A népgyűlést Babér Lajos, a bácsalmási 48-as párt elnöke nyitotta meg rövid hazafisi beszédével. Lelkesen üdvözölte Szederkényi Nándort, a kiből a bácsalmási választókerület polgársága a függetlenségi és 48-as fészmele tántoríthatatlan harcosait tiszteli. Lehetetlen, hogy az ő nevével — végzi lelkes beszédét — Kossuth Lajos lobogója diadalt ne arasson. Lelkes eljénzést követte a hazafisi felszólalást. Ezután Szederkényi Nándor mondatla el programbeszédét, mely óriási lelkesedést keltett. Beszédében nagy hatással ostorozta a közö: ügyes rendszert, mely a magyar nemzet erejét harmincz éve orvszajja. Kiméltlenül tamadta a Barfly-kormányt, a melyet most vád alá kellene helyezni a harmincz milliósi póthitel botrányáért. Megemlékezett a választási tövény reformjáról is s az általános választói jog és a titkos szavazás behozatalát követelte. Beszède nagy lelkesedést keltett s utána zajos eljénzést hangzott. Ezután Bartha Miklós országgyűlési képviselő intézett gyűjtőhatású beszédet a választókhoz. Még aznap Mélykut, Jankovác és Tatabáza községeket látogatta meg Szederkényi Nándor, Bartha Miklós tartsaságában. Mind a három községben nagy ünneplésséggel fogadták a máris nagy népszerűségnek örvendő jelöltet. Különösen fényes és lelkes fogadtatást rendezett Jankovác község, a függetlenségi eszméknek ez a régi, erős vára. Pénteken Madras és Kunbaja községekben folytatta körútját Szederkényi, a mikor Polónyi Géza és Olay Lajos képviselők is kísérték. Az egész választókerületben nagy a lelkesedés, ugy hogy Szederkényinek egyhangu megválasztása biztosra várható.

*** Munkát kereső aratók.** Krusevlyáról írják: Van Krusevlyja községében 20 pár olyan jóvaló aratómunkás, ki a törvényes fermák betartása mellett méltányos feltételek alapján a folyó évi aratásra szerződni hajlandók; hogy nem szocialisták, illetve, hogy szerződészegők nem lesznek, egész jóhiszeműleg tudatják a még aratókkal nem bír gazdákkal azon körülményt is, hogy

ingatlan vagyonukat lekötni hajlandók, mely utóbbi körülményre azonban még a szükség látsza sem fog fenn.

*** Az inségesek javára.** Palánkán pünkösdkor három ottani egyesület együttesen, nagyobb ünnepléyt rendez az inségesek felségelyezésére, mely ünnepléyen a pétéváradi cs. és kir. katonai zenekar fog hangversenyezni. Remélhető: kívánatos, hogy a játékok cél érdekében ez ünnepléyen Palánka és környékének arra hivatott közönsége teljes számban fog megjelenni, hogy így a szegények támogatására minél nagyobb pénzösszeg folyjék be.

*** Előrelátás.** Rendelet érkezett a belügyminisztertől. Szigorú, kemény hangu, erélyes. A miniszter arra való tekintettel, hogy a Vörös tenger mellett fekvő Djedach városában felépett a pestis, a járvány behurcoltatása elleni intézkedések megtételére hivta fel elrendelgetben a törvényhatóságokat. Ebben a rendeli a miniszter, hogy a nevezett vidékről érkező utasokat orvosi megfigyelés alá vegyék, továbbá, hogy a lakosság egészségi állapotának megóvását célzó és járványok terjedését megálló intézkedéseket fokozó éberséggel hajtás végre.

*** Régiség-leletek.** Bogojeván Czirák Gyula történész, olyan sirra talált, amelyben a csontváz, ülőhelyzetben volt. Bodrogh-Monostorszeghnél a Dunából egy középkori korsót emeltek ki a halászkor. A történelmi társulat tulajdonába jutott.

*** Tíz éves életmentő.** Ó-Becséről írják: Szép jelét adta az önfeláldozásnak egy 10 éves fiu. Szerdán délután a Gábel-féle téglá getonél történt, hogy az alig másfél éves kis Ferkó gyerek batyjával játszadozott, a mikor a kis fiu a káva nélküli kutba zuhant. A kis Ferkó bátyja látva öcsét a kutba esni, oda ugrott, a vödörbe kapaszkodott és villám gyorsan ereszkedett le a kutba. Odalent megragadta öcsesét és a zajra oda futott téglá munkások kihuzták a bátor életmentőt a kis öcsével együtt, a kiknek az ijedségen és korai furdón kívül egyéb bajuk nem történt.

† Gáby László. A szabadkai társadalom egyik oszlopos tagját döntötte sirba a halál. Ósdolay Gabry Lászlót mindenkor a legnagyobb szeretettel és tisztelettel halmozták mindazon körökben a hol valaha megfordult. Szívvelyes, megnyerő modora miatt szerették, nemes jellemű miatt tisztelték. Ismerősei csak ugy bizalmasan »Laczi bácsi«-knak hívták. Most ő sincs többé. A család a következő gyászjelentést adta ki: Óv. Ósdolay Gabry Lászlóné sz. Jankovics Mariska valamint gyermekei: Károly, László, Andor és Elza fájdalomtól megtört szívvel tudatják forron szeretett, felejtethetlen férjének illetve édes apjuknak Ósdolay Gabry László földbirtokos, Szabadka szab. kir. város községében előadója és tisztviselőjének, folyó hó 19. én, éjjeli fel 1 órakor életkora 57-ik évében, szívvelhódásban váratlanul történt gyászos kimutat. Elbunyítat kesergik még: anyósa övegy Jankovics Mihályné, sógora Jankovics Géza, sógorónő Jankovics Ilona férjével arlhauseri Freund Jozseff-el, Jankovics Etelka férjével klarenaochi Bach Györggyel nemkülönbön számos rokoni, barátai és tisztelői. A gyászmozgás folyó hó 21-én d. e. 10 órakor fog a sz. Teréz templomban megtartani. Hült tetemei pedig 60-án d. u. 5 órakor fognak a bajai sírkertben levő családi sírboltba örök nyugalomra tételni. Szabadkán, 1898. május 19. én. Legyen áldott emléke!

*** Az adai földmives-iskola és a Hazánk.** A Hazánk szerdai száma a többek között így ír az adai földmives iskoláról: »A Zomborban megjelenő »Bácska« című lap szerk. üzenetében pedig az foglaltatik, hogy »ne kutassuk Kiss István, az adai m. kir. földmives iskola 12. éven át volt kereténél az öngyilkosságát«. Ki tudja rábizonyítani, hogy az igazgató durvasága és szekturája kergette a halálba ezt az élet-erős, ifjú család embert? Hát ha össze-

foglaljuk fentebbieket s azon körülményt, hogy Lukácsi igazgató az elkeseredésben becsipett embert íjesztette a rögtön elcsapásra, növéndékei és napszámásai előtt lesdita s mérlegelők azt, hogy rögtön ezen nyilvános lepiszkolás után lötte föbe magát Kiss István és ha még azt is figyelembe vesszük, hogy Lukácsi Imre igazgató miképpen bánt munkatársaival, a s. tanár és ösztöndíjas segédekkel — lehet-e kétség, hogy nem ez ember fosztott meg egy családot kenyér-keresőjétől? Különb, mint halljuk, növéndékek létszámában is folytonos csökkenés állott be, mert míg a tanzemélyzetet Lukácsi igazgató ur az istenével és Krisztusával traktálja itt ki nem fejezhető módon, addig a növéndékeket a finom kitételeken felül még úti és veri. Egy Fekete nevű növéndéknek — a topolyai bíró fiának — ki gróf Zichy N. Janos alapítványán tanul — a fiulét annyira összerángatta, hogy az illető öngyilkosság kísérlet meg és társai csavarók li kezéből a kést; az igaz, hogy egy teljes hétig feküdt ezután földobhartyagyuladásban, miről az orvosi rendelvények könyve is tanuskodik.

* Egy keveset használt finom zongora eladó. Bővebbet Ekkert Pálnál (Nagy szerb templom utca 80. sz.)

* Lapunk könyvnyomdájában tanács felvételik.

A szövetkezeti törvényjavaslatról.

Kolozsvár, május 18.

A hitelszövetkezeti törvényjavaslat általános vitája alkalmából kivétel nélkül valamennyi szónok, tehát ugy a kormány-pártiak, mint az ellenzékiek, az elismerés zászlóját hódolattal hajtották meg gróf Károlyi Sándor előtt, mint olyan ember előtt, a ki hazánkban a szövetkezetek ügyét kipróbálta, a ki szívvel-lélekkel a kisemberek sorsa javításán éveken át működött, a ki 379 községi hitelszövetkezetet alapított, mely szövetkezetek területén 926.956 ember javát szolgálja, a jegyzett üzletrészek száma 163.513, értéke befizettek 4.923.000 koronát és a mely szövetkezetek mult évi összes vagyona 24.131.336 koronát volt.

A nagy vagyon gróf Károlyi Sándor vezetése alatt majdnem abszolút bizottsággal kezelték, a 379 szövetkezetből egy sincs rossz, mindnyáján életképesek. Tehát méltó és igazságos volt, hogy ez alkalommal mindnyájan annak az embernek hódoltak, kinek a kisemberek egy jó része a vagyoni függetlenséget, a társadalmi békét és közgazdasági művelődést köszöni.

Az erdélyi részeken 107 községi hitelszövetkezet működik a Károlyi Sándor gróf jóvoltából 183.000 ember javára; üzletrésztük 1.279.986 korona, melyre már befizettek husz fillérenként 682.005 koronát. Összes vagyonuk 4.556.280 korona.

Ezen erdélyi hitelszövetkezetek nevében engedje meg a nemes gróf nekem is, hogy most, mikor már az ország színe-java az ő munkatársaival közre állott, hálámot fejezzem ki, mert itt az erdélyi részeken sokkal fontosabbak, sokkal szebbek az eredmények, mint hazánk bármely más részében, mert a nemzetiségi kérdés békés, barátságos megoldását készíti elő.

Ugy látszik, a képviselőház minden pártja feltétlen híve a szövetkezeti eszmének és szívesen támogatják a gróf Károlyi Sándor elvei alapján készült törvénykeresztülvitelét is.

Mégis különös az, hogy bár mindnyájan elismerjük gróf Károlyi Sándor nagy tudását a szövetkezeti téren sokan — ki-vált az ellenzék szónokok közül — a törvényjavaslatnak éppen azon §-ait támadják meg, melyeket gróf Károlyi Sándor, az ő általa alapított központ alapszabályaiban szükségességeknek tartott és a me-

lyeket a törvényjavaslatba éppen az ő alapszabályaiból vettek át.

Nem akarok mindnyájára kiterjeszkedni csak mutatól hívatom a „hazai szövetkezetek központi hitelintézete, mint szövetkezet“ alapszabályainak 26. §-ára:

„Igazgatónak üzletrészszel nem bíró egyén is választható“

és a 44. §-ának második bekezdésére: „Az igazgatóság állapítja meg, hogy az egyes szövetkezetek elfogadhatnak-e takarékbetéteket és mily föltételek és mily kezelési mellet? továbbá, hogy miképpen helyezze el a szövetkezetek fülösleges pénzeiket?“

Ezeknek a §§-oknak felelnek meg a törvényjavaslat 30. és 59. §§-okat nem akarják sokan elfogadni most azok, a kik a gróf Károlyi Sándor-féle központ alapszabályaiban ezeket jóknak találták és a gyakorlat tényleg be is bizonyította, hogy helyesek és jók.

Szükségség mindkét §; egyik, hogy a szövetkezeti ügy iránt érdeklődő értelmesebb egyén is részt vehessen, mert ellenkező esetben ki volna zárva pl. a lelkész, a kinek köre nem esik össze a körjegyzői körrel, nem folyhatna be mindegyik községben a szövetkezet dolgaiba, mert — tényleg csak egy faluban lakik, s az elvet szigorúan fentartva, csak egy szövetkezetnek lehet remés tagja; éppen így a birtokos, tisztviselő stb.

A másik §. nagyon lényeges és fontos, a szövetkezetek életképességét van hivatva előmozdítani.

Ha a községi hitelszövetkezeteknek a korlátlan takarékbetétek elfogadása iránti joga volna meg, ez egyrészt a takarékpénztáraknak ártana, másrészt, ha sok betét lenne, a hitelszövetkezeteket a humánus iránytól téríthetné el, mert a takarékbetéteket okvetlenül gyümölcsöztenni kellene, így a könyvelmi hitelezésre vezetne, mert annyit adnának és ajánlgatnának a szövetkezetek a tagoknak, a mennyit az illető megbir, de ez a szövetkezeti elvvel ellenkezik, mert csak annyit kell adni, mennyire az illetőnek szüksége van.

Gróf Károlyi Sándor és társai a takarékbetéteket minden szövetkezetnek korlátlanul megengedik dacára e §-nak és meg fogja engedni az új törvény alapján alakuló központ is mind-addig, a míg ez nem válik veszélyessé.

A hitelszövetkezeteknek üzleti tőkéje csak egy kisebb része lehet takarékbetét, mert ez minden perczen felmondható, kivethető és a legnagyobb veszdelemben sodorná a hitelszövetkezetet, ha ilyen rövid lejáratú betétekre építené fel üzletkörtét.

Azért szükséges a központ hozzájárulása a betétekhez, hogy azok fedezésére tartaléktőkét tartson készletben, hogy a mikor a betétevő betétjét visszaköveteli, ne az adós tagot kényszerítsék soron kívüli fizetésre, hanem a szövetkezet vagy központ gondoskodik a fizetésről.

Nincs tehát veszedelem e két §-ban sem. Ha gróf Károlyi Sándor nem látott ezekben veszedelmet, ne lássanak mások sem.

A szövetkezeti gondolatkörbe máról holnapra teljesen beélni magát nagyon nehéz. Gróf Károlyi Sándor és társai tíz év óta foglalkoznak e dologgal, a tíz év munkájukat gyümölcsöt helyezték el a törvényjavaslatba, nem volna helyes, ha Ephemera-babéroként a jól megmondott munka erejét rotani engednék.

Dr. Gidófalvy István.

kir. közjegyző.

Felölös szerkesztő: Dr. Alföldy Árpád ügyvéd.

Kiadó-laputalajdonos: Oblát Károly.

Kielhauser H.

GRACZ

Kielhauser H.-féle folyékony

Glycerin-Crème

ártalmatlan anyagból készült sikerült vegyületek, mely nemcsak a bőrt finomítja, hanem tényleg az ifjú ifúságot elevitíti és azt állandóan fentartja. Legjobb övszer levegőszél és nap sítés ellen, eltávolít napfoltot, szeplőt, májfoltot és minden más bőrtisztatlanságot.

Glycerin-Crème-Szappan

kiváló enyhe, barszonszerű bőrt idez elő. A Glycerin-Crème használatánál ajánlható a

Párisi Hőlgypuder

a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre változtatja és azt simán és szárazon tartja.

Hamisított párisi hőlgypudertől és Glycerin-Crémétől óvakodjanak csak az a valódi, melyen cimképen, valamint a leírson a mellette lévő védejegy van.

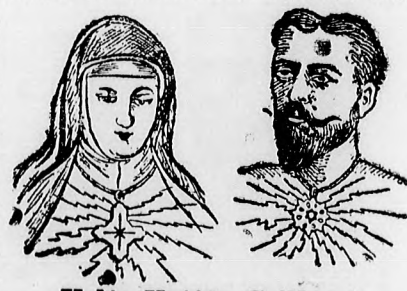
Raktár minden gyógyszer-tár, gyógyszár és illatszert-üzletben.

Hazai gyártmány.

A legújabb javított, erősített galvanicus áram u villamos „Volta kereszt“ az összes eddigi készítményeknél készre- és töltelmű villamos erőben. Ezen Volta kereszt az egy-dűl, a mely teljesen a természet tudomány törvénye alapján van kifejlesztve és valószínűs állandó villamos elemet képez.

Az 1898. szám rajta van a keresztben és rajta van a börtökön is, rendelésnél tehát tessék csak ilyet kérni.

„Volta-Kettős Csillag.“

Olyan egyéneknek, kik keresztet nem hordanak csillag alakban, ez szabályozza a vérkeringést, jól frissíti és tisztítja a vért, elűzi az álmatlanságot, előmozdítja az étvágyat, edzi az idegeket.

„Volta-kereszt.“

Gyermekek és fiatal nők részére „Volta Szív“ Ezen „Volta-kereszt“ határozottan a legjobb ideg-erősítő mely felújítja a vért s megifjítja a testet, és megszünteti, de folytonos galvanicus villanyozása követés közben gyógyítja a következő betegségeket: közbűny ideggyöngöség, álmatlanság, hideg kezek és lábak, (buskomorság) sápkór, asztma, merevedés, gúrus, gyomorhaja, influenza, köhögés, fülzúgás, fogfájás, hysteria, fofájások, szivdobogás, kolika. Maris szám os ellmérő level és hálalírat érkezett be. Ára 1 frt 50 kr. Volta-szív ára 1 frt 50 kr. 2 frt előleges beküldése mellett bérmentve; utánvétellel 20 krral több; hozzávaló különleges szalag 20 kr.

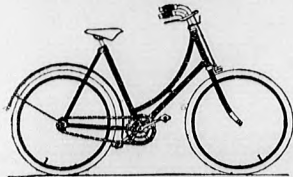
Főraktárak:

TAUSSIG J.

Budapest, VII./Z. Csömör-ut 23/a. I. em. Zombor: Temesváry József, angyalgyógyszertárban.

Használjon

„Waffenrad“ kerékpárt!

Utórhellen
könnyű me-
net, (tehát
semmi meg-
erőltetés) elő-
nye

Waffenfabrik Steyr

gyártmány.

Magyarország és Erdély főképviseletége:

Kann és Heller

Budapest V., váci körút 62.

Szabadalmazott sodronyüveg

a legjobb anyag felső világosságoknak, padok gyábrakok, különféle vastagságokban; terjedelmük 1-75 □ mtr. Különös előnyei: A lehető legnagyobb töredékeny biztonság keresztülítés; és verés ellen, a kellemetlen sodrony-rostélyok mellőzése, tüzbiztosság a legnagyobb mértékben tomott maradása esetleges törésnél, minthogy a sodronybetetés az üveget erősen összetartja, a világosságnak könnyű áthatósága ez előtt sohasem ismert világosság elérés. Sok állami- és magánépületeknél a legnagyobb megelégedéssel használatban. Számtalan bizonyítvány, prospectus és minták rendelkezésre **Öntöttüveg-padlólemezek felső világosságnak** alagutak földalatti járdák vasutaknál megvilágítására, erős anyagokban, sima vagy mintázott, fehér, félféher (körülbelül 30%-al olcsóbb mint rendes nyers öntött üveg) és színes, sodrony-bet. v. v. sz. vagy nélküle.

Üveg-fedélcserep és üveg-fodorcserep

különféle alak és nagyságban

Aktien-Gesellschaft für Glasindustrie vorm. Friedr. Siemens Neusattl bei Elbogen (Böhmen.)

Más gyártmányok mindenféle üveg. üveg-zárók, tablaüveg, (belga és német), üveg-öntés és mintatüveg; szabadalmazott üveg-betűk.)

„STAR“ életbiztosító-társaság London.

Van szerencsénk ezennel t. biztosító feleink és a nagyrészt közönség szíves tudomására hozni, miszerint Bács-Bodrogh megyei főügynökségünk

Balázs Miksa

urra ruháztuk át.
Lakás és iroda. Zombor, apatini-ut 666. (Fehérhajú szállóval szemben.)
Kiváló tisztelettel
ORMOS FÉLIX,
magyarországi vezérigazgató.

Alapít. 1863. — Alapít. 1863. —

Világhírű sajtóalkalmazott kiöntött **TRIMMEL J. N.** közlismunkái Bécsben, VII/3. Kais rasze 47. Nagy raktár mindennemű hangszerekben, hegedűk, éterák fuvolyák, ocarinák, szájharmonikák, stb. stb. Swiez aked-játszók magánjátésva, Felülmulhatatlan hanggal. Zenélő-albumok, üvegek stb. Mintakönyvek ingyen és bérmentve.

Christoph Ferenc SZOBAPALLO-FÉNYLAKK

Veritable Laque Christ topht

Veritable Laque Christ topht

Christoph Ferenc SZOBAPALLO-FÉNYLAKK

lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt használattassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassú ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakok sajátja, elkerültek. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást a palot nedves tárgyval feltörölve, anélkül, hogy elvesztene fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénymázt, lsgársbarnát és mahagonbarnát mely akár csak az olajfesték fűdi be a pallót s egyáltalán fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Te ljeesen beföd minden foltot korábbi mázolás stb. van azután.

tiszta fénymáz (színezetlen) új pallókra és parketre mely csupán fényt ad. Különösen parketre s az olajfestékek már bemázolt egészen új pallókra való.

Csak fényt ad, ennél fogva nem fűdi el a famustrát. Postacsomag körülbelül 35 négyzög mtr. (két közepnagságu szobára való) 5 ftr 90 kr., vagy 8 1/2 márká.

A közvetlen megrendelések minden városban ahol raktárak vannak ide küldendők. Mintamázolók és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vizsgálni a cégre s a gyár jegyre mivel ezt a több mint 1850 éve létező gyártmányt sokféle utánzózzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a celnak mag nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc.

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.

Prága, K. Berlin.
Kapható:
Zombor: Háy Ignác;
Baja: Jos. Miksch;
Vukovár: Stefan S. Drobac.
Uj-Verbász: Bróder M.

Richard Hebebrunn-Fabrik-Expeller
Lariment, Carpici comp.

Izen buravas házőszer ellenállt az új megművelésnek, mert már több mint 27 év óta működik, fátalomszállító, víz- és gőzvezeték, kőzet- és fém-alkalmazások, csatlakozások, szilárd és megújított és az ország által használt, sokféle, minőségű, rendeltetű. A valódi Horvát-Páns-Berzál, gyártó, Horvát-Lárimant elnevezés alatt, nem titkos, szép, igaz, népszerű házőszer, 40 Ft. és 4 Ft. között, sőt, sem kellene alacsony. 40 Ft. és 4 Ft. között, sőt, sem kellene alacsony. 40 Ft. és 4 Ft. között, sőt, sem kellene alacsony.

Posttöszétküldés csakis magánosoknak.

Egy szelvény,	3.10 jó	} valódi gyapjúból.
3.10 m. hosszú,	4.80 jó	
elégendő egy fél-fütynyre	7.50 finom	
	8.70 finom	
4ra csak	10.50 legfinomabb	

Egy szelvény fekete szalon-üftönyre 10 ftr.
Feltöltő-szövetek m. 3 ftr 25 krtól feljebb; Loden esinos szinében egy szelvény 6 ftr, egy szelvény 9 ftr 95 kr., Peruvianae és Doshing, állami, vasuti és bírói talár. zövetek legfinomabb Kammgarn és Cheviott, valamint egyenruha-szövetek a pénzügyorségnek és esendőségnek stb. stb. küld gyári áron, az általánosan ismert cég postai gyár-raktár **Kiesel-Amhof Brunnben.**

Minták portó- és díjmentesen. Mintahú szállítások. Figyelmeztetéstül. A t. ez. közönség különösen figyelemzetik arra, hogy a zövetek közvetlen megrendelésnél sokkal olcsóbbak mint a kereskedőknél vettek. A Kiesel Amhof cég Brunnben a zöveteket valódi gyári áron küldi szét minden százalék hozzászámítás nélkül.

Visk-Varhegy.

Legolesőbb hazai vasas és hegyi klimatikus gyógyfürdő Máramaros megyében

Szobaárak 25 krtól csak 1 ftr 50 krtól.

Portmentes önzöldis erdei levegő. Ivó és fürdőkúra, hidegvíz-gyógy mód. v. v. és fenyőfürdők. Biztos siker a vészegény-ség minden alakjainál, te meketlenség, tehetetlenség és mindennemű idegesség-nél. Kényelmes szobák, bámulatlan olcsó ellátás.

Idény június 1-től szeptembervégig. Vasuti állomás: Bustyaháza vagy Técső Prospektust kívánatra küld dr. Lengyel Alajos fürdőorvos június 1-ig Budapestről. VI. Nagymező-utca 51 sz. l. em. 4, vagy bármikor a

Fürdőigazgatóság.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Első es. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Kronsteiner Károly Bécs. III., Hauptstrasse 120. (saját házában)

Az arany éremmel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, es. és kir. katonai intéző ségek, vasutak, ipari-banya, és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mészből feloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilonként 16 krtól fel-felé szállítanak, és a mi a festék szűrtisztaságát illeti, azonos az olajfestékekkel. — Mintakártya, ugyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

A m. kir. államvasutak gép-gyárának vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. sz.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzeplőgarnitúráit, iparicélokra alkalmas »Compound« lokomobil-
jaít, teljesen vasból készült szalmakazalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzsológóit, S t i b o r féle körfűrészeit,

Milleneum kaszaló- és arató-gépeit,

továbbá SACK-féle ekéit, vetőgépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit,

Arjegyzők ingyen bérmentve.

Specialista
sérvkötőkben

Alapítva 1878.
Cs. és kir. oszt-
rák-magyar és
belga kir. sza-
badalom!

Kitüntetve
Brüsszel 1893.
aranyéremmel
és díszokmány-
nyal.

Keleti-féle sérvkötő orvosi tekintélyek vé-
ménye szerint a legtekintetesebb ezen
nemben, nem esszik, nem gyakorol kelles-
metlen benyomást és eltávolítja az élszerű
szerkezeténél fogva az eddigi sérvkötők
hiányait.

Keleti-féle gumi
m i -sérvkötő idomít-
ható pelottával, szarrashővédővel és biztonsági övve

Arak: egyoldalu . . . 6 frt
kétoldalu . . . 12 frt

Készülnek ezenkívül: műlábak, műkezek, egyenestár-
tok (Hessing-féle rendszer), orthopédiai fűzők, hasköl-
tők, görcsérharisnyák és mindenféle gummiárúk.

Megrendeléseket pontosan és diszkrétén
eszközöl

KELETI J.

orvosi-, sebészeti, mű- és kötszer-gyárok

BUDAPESTEN,

IV., Koronaherczeg-utca 17.

Sebészeti műszergyár:

IV., Rostély-utca 15.

Nagy képes arjegyzők ingyen
és bérmentve

Gummi és halhólyagok

Vendéglős urak figyelmébe !!

legújabb szerkezetű

sör- és borkimérőkészülékek egyszersmind
jégszekrények nagy jégmegtakarítással.

Ezen készülékkel egy hordó sör (PILSENER) több napon öt az utol-
só pohárig jég hidegen és kristálytisztán mérhető.

KÜLÖNLEGESSÉG: törvényesen védett, universal SÖR és BOR-
KIMÉRŐ ASZTAL erős cinkbádoggal burkolattal mosóedényvel, hűtőszekrényvel
ételneműeknek stb. Kívánatra vezeték közvetlen a pinczéből. Folyékony szénsav-
val vagy tiszta legnyomással. Csinos kivétel és olcsó ár.

Dr. Wagner és Társai

egyesült-gyárak mint betéti társaság

BUDAPEST, TINODI-UTCZA 3. szám (a Gizella gőzmalom mögött.)

Arjegyzők ingyen és bérmentve.

6172. szám 1898.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az ideai temesvári Pünkösdi

országos vásár

f. évi május hó 26-ától bezárólag május 30-áig fog megtartatni.

Ezen vásárral a délmagyarországi (azelőtt bánáti) lóvásár van
egybekötve.

Temesvárott, 1898. évi április hó 19-én.

A városi főkapitányságtól.

BANDL REZSÓ

főkapitány.

A legközelebbi országos vásár 1898. augusztus hó 11-től
augusztus hó 15-ig fog megtartatni.

Sigi Ernst

Bécs, I., Kärtnerstrasse 45.

Ecke Krugerstrasse 2.

(francia tucajtja 1 frttól 6 frtig, különös finom
8 frttól 10 frtig.)

Uj! Uj! Non plus ultra különös finom és nyújtható
4 frt. Capottes (egész rövid) tucajtja 3 frt
Női védőtárgyak gummiból éveig használható, drbja 2 frt.
50 kr. Minta küldemények (25 drb) 5 frt.